

ÇORUMLU

Çorum Halkevi Dil, Tarih ve
Edebiyat komitesi çıkarır

YIL : 3 SAYI : 25

1 AĞUSTOS 1940

Basıldığı yer : Çorum Vilâyet Matbaası

5006742
1940, 25-27

ÇORUMLU

Çorum Halkevi Dil, Tarih ve
Edebiyat komitesi çıkarır

Yıl : 3

1 AĞUSTOS 940

Sayı : 25

Halkevleri Musiki Çalışmaları (1)

Cumhuriyet Halk partisi, Halkevlerinin musiki çalışmalarına yeni bir hız vermeye karar vermiştir. İlk olarak ele koro çalışmaları alınacaktır. Koro ve ses faaliyetini esaslı bir surette başlamak için bir (Ses ve koro repertuarı) meydana getirmek lâzım olduğuna göre Cumhuriyet Halk partisi, kompozitörlerin bu neviden eserlerini; teşkil etmiş olduğu jüride tetkik ettirerek muvafık olanları, telif hakkını vererek alacaktır. Telif hakkına mukabil eserlerin Parti ve Halkevi gayeleri için bastırma, plâklara ve filime alma hakkı Partiye ait olacaktır.

İstenilen eserler şunlardır:

1.- Halk türkülerinin armonizasyonları:

Türküler iki yoldun armonize edilebilir:

A - Sade armonizasyon

B - Tevsi'li armonizasyon

Sade armonizasyonda türkü bir defa armonilenmekle iktifa olunur. Türkünün muhtelif güfteleri hep aynı şekilde söylenir.

Tevsi'li armonizasyonda melodinin her tekrarı yeni bir armonileme şekli arzeder. Bundan başka, bilfarz türküye bir başlangıç bir enterlüt ve bir final ilâve olunur. Veya melodi bir tem olarak alınır. Ve bunun üstünde varyasyonlar yapılır.

İstenilen şekiller şunlardır:

İki sesli türküler sade veya tevsi'li

Üç » » » »

Dört » » » »

(1) Genel Sekreterlik yüksek makamı buyruklarının eki suretidir.

İÇİNDEKİLER

	Sahife
1 — Halkevleri musiki çalışmaları	755
2 — Öğrenmek aşkı, mektep ihtiyacı . . . Nazmı Tombuş	757
3 — Çorumda yıl çıbanı Dr. Tevfik	759
4 — Cisim : (Voltair) den çev. İ. Madanoğlu	763
5 — Seneler «Şiir» İhsan Tombuş	766
6 — Nişanlanma ve evlenmede mes'ut olmak için ruhî ve ictimai temeller ne olmalıdır Y. Esat Cangar	767
7 — Cönklerden derlemeler Eşref Ertekin	772
8 — Çorumlu Maniler Eşref Ertekin	775
9 — Çorum Halkevi çalışma raporu.	779
Bibliyografya :	
10 — Danişmendname ve Mirkatülcihat . . Nazmı Tombuş	782
11 — İlâve vesikalar, kroki ve fotoğraflar. . . *	

ahhür bir eseri ihmal değil, belki daima salah ve terakkiye doğru hız alan kültür işlerinin çokluğu arasında zarurî bir imhaldî.

Fakat şimdi Çorumda âcilen bir lise açılmasına hasıl olan ihtiyaç bedihi ve derkâr, buna bir enstütü ile bir sanat mektebi ilâvesinin ilk planda yer alması hususundaki tercih sebebleride aşikârdır. Çünkü :

1 - Çorum, Amasya, Merzifon. İskilip orta mektepleri bir kültür câmiyası olarak nazarı itibare alındığında, Çorumun bu mntakanın tam vasat noktasında bulunması;

2 - Memleketimiz havasının itidali, sıhhi tesisatla getirilmiş olan suyunun iyiliği, her türlü gıda ve geçim maddelerinin mebzuliyet ve ucuzluğu;

3 - Şehrimizin büyük şehir- lere mahsus eğlence, sefahat, israf muhitlerinden, iktisadî merkezler- deki gürültülü faaliyetlerden âzâde, sakin ve âsûde bir halde olması ve daha bir çok buna müma- sil sebebler Çorumun, bir irfan merkezi olarak tercihan intihap edilmesini istilzam ettirecek avamil cümlesindendirler.

Bahusus halî hazır orta mek- tep binasile, tahliye edilen eski

binanın, kâfi görülmez ise, az mev- cutlu sıhhiye mektebi binasile eski orta mektebini tebdili halinde her iki ihtiyacında fazlasile kar- şılanabileceği, bu sene açılacağı matbuatta haber verilen liselerden birinin heman Çoruma açılabilme- sine imkân verecek en mühim se- beblerden birini teşkil eder.

Binaenaley, vilâyetimiz halkı- nın senelerdenberi dımağında yer- leşerek ideal haline gelmiş olan bu arzusunun sahai file isalını çekirdekten yetişmiş, çok kıymet- li maarifcimiz ve Sayın Maarif Ve- kilimiz (Hasan Âli Yücl) in yüce himmetlerinden bekleriz, bir kaç ay evvel Halkevi salonunda açıl- an çiçekçilik ve şapkacılık kur- suna iştirak eden yavrucukların salonda yer bulabilmek için mu- ayyen vakitten üç dört saat evvel gelerek kapu önünde boynu bü- kük beklediklerini; hem iftiharla göğüs kabartacak, hemde gözleri yaşartacak bu manzarayı, sayın Maarif Vekilimiz görselerdi, mad- dî ve manevî bütün müşkülâta rağmen diğer dileklerimizde bu sene kısmen tahakkuk ettirmesinin kuvvetle memul bulunduğunu zannediyoruz.

Çorumda Yıl Çıbanı [Leishmania]

Dr. Tevfik

Vücudun açık ve çıplakolan taraflarında çıktığı yerlerde geç- tikten sonra hayatın sonuna ka- dar delik, deşik, girintili, çıkıntılı, parlak ve tüysüz damgalar terk ederek yüzün güzelliğini bozan, çirkin nişane ve silinmez izler bı- rakan halk arasında Halep çıbanı namile tanılan yıl çıbanı; sıcak bir iklim hastalığı olarak tanıl- masile ekseriya cenup vilâyetleri- mizle şark vilâyetlerimizde oturan, yerleşen ve dolaşan kimselerde ve halk arasında görülen, tesadüf edilen bu hastalık; bu gün iklimi mutedil olan yerlere, mntakalara kadar sokulmağa başlamıştır. Leishmania tropica denilen hususî bir parazitle meydana gelen mev- zuî bir E't hastalığı bulunan yıl çıbanı; insan ve hayvanlarda ter- cihan kılı az veya tüysüz yerlerle hastalığı nakle vasita olan ve ara hayvancığı bulunan haşeratın parazitlerin emmesine, ısırmasına

müsait olan vücudun çıplak ve açık yerlerini intihap eder.

Çorum memleket hastanesi Cildiye mutahassıslığında bulun- duğum iki buçuk sene zarfında polikliniğimize müracaat eden hastalar arasında Çorum vilâyetini kat'iyen terk etmemiş ve Çorum mntakasından hiç ayrılmamış kimseler arasında endemigue mihraklar yapmaksızın autochton olarak Çorumun civar köy ve kasabalarından Osmancık, Mecid- dözü, Alaca, Sungurlu ve İskilip kazalarında kadın, erkek, Çocuk olarak kırk yedi kişide yıl çıba- nının mevcudiyetini seriri levha- larile ve laboratuvar kontrolile te'yit ve tesbit eyledim. Bu müd- det zarfında hekime ve polikli- niğimize müracat etmiş ve kendiliğinden geçmesini zamana terk eden hastaları da hesaba katarak bunlarıda nazarı dikkate alırsak vak'alarımızın yüzü aş- acağı şüphesizdir.

Halk arasında, Urfa, Antap, Halep, Diyarbakır, Mardin çıbanı veya yıl çıbanı namile tanılan ve bilinen hastalık protozoaire sınıftan hususî bir parazit ve hayvancıkla meydana gelen bulaşıcı ve sıcak iklim ve mntakalarda görülen ve bir sene kadar devam ederek geçtikten sonra yerinde silinmez çirkin nedbe ve tamgalar terk eden bir cilt hastalığıdır.

Pe eskidenberi bilinen ve tanılan bu çıban bulunduğu şehir ve mahallere göre isimler verilmesile mutedil iklimi olan ve merkezî anadoluda bulunan Çorumda tesadüf ettiğim ve çoktan beri Çorumun bazı yüksek ve yayla mntakasinda bulunan köy ve kasabalarında görülen ve tesadüf edilen ve elliye yakın muhtelif isimler alan ve sıcak memleket hastalığı sayılan yıl çıbanına Çorum çıbanı ismini de ilâve etmek muvafık olacaktır.

Cenup ve şark vilâyetlerimize endemigue olarak bulunan ve şark çıbanı namını da taşıyan şu yıl çıbanı; bu gün bulunduğum iklimi mutedil bulunan Çorum mntakasına kadarda uzanmış bir halde bulunmakta ve tesadüf edilmektedir.

Çorum memleket hastanesi

Cildiye polikliniğe müracaat eden hastalarda gördüğüm ve tedavi ettiğim muhtelif şekil ve tezahüratı müsbit parazitli yıl çıbanı vak'alarından bazılarının seriri levhalarını, arazlarını, başlangıç tarzlarını hulasatan kayıt ettikten sonra yıl çıbanının tarihçesinden geçme ve bulaşma tarzından, hastalığın coğrafi taksimatile bulunduğu mntakalardan, hastalığı nakle vasita olan ara haşarattan yapacağı ihtilât ve arızalardan bahsetmek istiyorum.

Müşahede. — 1

Hahtamız Mecidözünün Ahmet oğlanlı köyünden polikliniğimize müracaat eden rençber 30 yaşlarında Nebi oğlu İsmailin yapılan tetkik ve muayenesinde iki buçuk aydanberi devameden burnunda ve sol taraf gözün alt kapağı hizasında iki çeyrek cesametinde iki adet zemin ve etrafı koyu şerabi renkte bir kızartı, irtişah ve şişlikie çevrilmiş üzeri yapışkan ince, kirli beyazımtırak kabuk ve pulcuklarla örtülü gidişen ve plâtin öze ile tokunulduğu zaman hamur gibi yumuşak ve kolaylıkla kanayan çıbandan yapılan müstahzaratta hastalığın âmili marazisi bulunan Leishmania fazla miktarda görülmüştür.

Hasta evli olup dört çocuğu vardır. Cerek ailesinde ve gerekse çocuklarında bu gibi bir tezahürat çıkmadığını ifade etmektedir. Hastanın söylediğine nazaran burnunda ve sol taraf gözün alt kapağında görülen yaralar 2,5 ay evvel bir haşere dalaması gibi küçük bir kızartı ve kabarıklıkla başlamış. Kaşınıyormuş yavaş yavaş büyümeğe ve etrafı koyu şerabi renkte bir şişlik ve kabarıklık göstererek üzeri yapışkan kirli, beyazımtırak ince kabuk ve pulcuklarla örtölmeğe başlamıştır. Hasta sekiz senedenberi Çorum mntakasından hiç bir yere çıkmamıştır.

İkinci Müşahede. —

Alacanın Kalinkaya köyünden rençber 31 yaşında polikliniğimize müracaat eden Mustafa oğlu Alinin yapılan muayenesinde alt dudagında altı aydanberi devameden büyük bir çilek cesametinde kabarıkcıkca frenginin ilk yarasını taklit eden (chanciforme) kaidesi yumuşak çevresi menekşe renginde şişkin ve kabarık bir hâle ile çevrilmiş üzeri kirli esmerimtırak sert yapışkan kabukla örtülü bir iğne ile girildiği zaman hamur kıvamında yumuşak ve kolaylıkla kanayan ve hafif surette kaşınan

yaradan müşteki bulunan hastanın yarasından yapılan müstahzaratta yıl çıbanının âmili bulunan Leishmania görülmüştür. Kendisi evli olup ailesinde ve çocuklarında bir yara bulunmadığını söylemektedir. Yarası ilk defa mercimek cesametinde gidişme ve hafif kızartı ile başlamış bilâhare büyüyerek ve muhiti şişerek üzeri kabuklanarak merkezinden takaruk etmeğe başlamıştır. Bu hastada Çorumdan uzun zamandanberi bir yere ayrılmadığı halde bulunduğu köyde yıl çıbanı çikarmıştır.

Üçüncü müşahede. —

Osmancığın Dodurga köyünden rençber 45 yaşında polikliniğimize müracaat eden evli 3 çocuk babası Süleyman oğlu Mehmedin yapılan tetkik ve muayenesinde beş aydanberi devameden biri burnunun ucunda yumuşak ve burnun ucunu şişiren erik cesametinde bir Hiypertrephigue çıban göstermekte olup üzeri kirli sincabi çamur renginde kalın, sert ve yapışkan bir kabukla örtülü ve burnun atrafında iki taraf yanaklara kadar intişar eden koyu şerabi renkte yumuşak bir şişlik ve kabarıklık ile çevrilmiş tokunmakla kanayan ve gidişen bir yara ile birlikte

sol taraf ayağın akapık nahiyesinde el ayası cesametinde gidışen ve kaşınan kaide ve çevresi morumtirak renkte kabarık üzeri kirli beyazımtırak kabuklarla örtülü yumuşak ve hamur kıvamında açılmamış diğer bir yara görülüyordu. Bu ikinci yara daha evvel çıktığını söylemektedir her iki çırbandan alınan müstahzaratta hastalığın âmili bulunan laşmanyaya fazla miktarda görülmüştür.

Dördüncü müşahede. —

Osmancıklı 24 yaşında polikliniğimize müracaat eden evli bulunan jandarma Musta oğlu Ali Çorum mntakasından hiç bir tarafa çıkmadığı halde üç aydanberi sağ taraf al göz kapağının burununa yakın kısmında fındık cesametinde morumtirak, şerabi renkte açılmamış kısmen sert üzeri yapışkan kirli beyaz kabuk ve pulcuklarla örtülü şiddetli kaşınan iki adet Nadulaire ve kabarıklık tarzında yıl çıbanı göst rmekte bundan başka sağ bileği üzerinde üç buçuk aydanberi iltihapsız bir surette seyreden ve içerisinde cehrahatı bulunmayan yumuşak çevresi

morumtirak renkte bir Thâle ile çevrilmiş üzeri kirli esmerimtirak kalın ve sert kabukla örtülü mecediye cesametinde diğer bir yara arz ediyordu.

Beşinci müşahede. —

Mecidözülü 23 yaşında polikliniğimize müracaat eden bekâr jandarma İsmail oğlu Hüseyin Çorumdan başka bir tarafa gitmediği ve gezmediği halde dört aydanberi sol taraf kulak önünde mecediye cesametinde kenarları gayri muntazam zımbalanmış gibi açılmış, içerisi mıslı ve kanlı ifrazatla dolu ve pürüzlü bir satıh gösteren çevresine şerabi renkte ince kirli beyaz kabuklu bir hâle ile çevrilmiş yumuşak ve kolaylıkla kanayan iltihabsız, kaşınan bir yara ile birlikte sağ taraf bilek üstünde çeyrek cesametinde mütekarrih şerabi renkte bir şişlikle çevrilmiş üzeri kalın, kirli sarımtırak kabuklarla örtülü yumuşak diğer bir yıl çıbanı gösteren yapılan müstahzaratta yıl çıbanının âmili bulunan laşmanyaya bulmuştur.

—Sonu Var—

Cisim

(Voltair) den

Rohin ne olduğunu bilmediğimiz gibi cismi de bilmiyoruz. Bazı hassalar görüyoruz. Lâkin bu hassaların temerküz ettiği madde nedir? Democrite ile Epicure meydanda ancak ecsamdan başka bir şey olmadığını söyledikleri halde Eleli Zenon'in tilmizleri ecsamın mevcudiyetini kati surette inkâr ediyorlardı.

Yüzlerce muğfil Sophistelerin sonuncusu Cloyne Rahibi Berkeley ecsamın ademi mevcudiyetini isbat eylediğini iddia eyledi. Cisimler ne renk ne koku ne de hararete maliktir. Bunlar sizde hasıl olan bir takım ihsaslardan ibaret olup maddede dahil değildir, dedi.

Bu hakikati, isbat zahmetini bile üzerine almıyordu. Çünkü oldukça bahir idi. Bu itibarla da ecsamın mayesini teşkil eden imtidat ve sulp vasıf-

Çeviren: İHSAN Madenoğlu

larına temas ederek (yeşil bir kumaş parçasında imtidat bulunmadığını zira hakikatte yeşil olan kumaş olmadığını yeşil ihsasının ancak sizde mevcudiyetini ve binnetice imtidat ihsasının size raci olduğunu isbat aylemiş bulunduğuna) inanıyordu.

Şu suretle imtidadı yıktıktan sonra buna merbut olan sulp fikri de kendiliğinden düştüğü ve böylece dünyada İde mizden başka bir şey mevcut olmadığı neticesine varıyor.

Bu doktora göre, on bin top mermisile öldürülen on bin adam hakikatte ruhumuzu nev - amma vehim ve hayallerinden ibaret!

Bu masharalığı ifrata düşürmemeğe Clayne rahibi eheinmiyet de veriyordu. İmtidadın mevcut olmadığını zira gözlükle kendisine görünen bir cismin gözleriyle gördüğünden dört defa büyük görüldüğünü ve başka bir

adese ile aynı cismi daha küçük göründüğünü söylemekle bunu isbat eylemiş olduğunu zan eyleyor. Bu itibarla Berkeley bir cismin bir anda hem dört hem altı hem bir ayak imtidadında olacağına, bu imtidadın nefyini binaenaleyh hiç bir şeyin mevcut bulunmadığı neticesine varmakta ve eline bir ölçü alarak (Bir cisim bana her hangi bir imtidat ile görünürse görünsün şu ölçüye nisbetle imtidat vasfını almaktadır.) Diye söylenmekte idi.

Ses, renk, lezzet, rayiha... İlahir gibi imtidat ve sulp vasıflarında ademi mevcudiyetine inanılması Berkley için kolay bir şeydir. Bütün bunlar, cüzlerin umumî görünüşlerinin bizde husule getirdikleri hissiyat camialarından ibaret! Lâkin imtidat hiç bir suretle hissiyat olamaz. Alevli şu odun parçası sönünce artık sıcaklığım yok! Şu hava kulaklarıma gelmediği müddetçe eşitmiyorum, bu gül soluyor, artık ondan bir koku duymuyorum. İşte bu odun, bu hava bu gül ben olmazsam da birer imtidattır.

Berkleyi bu karabete sürükleyen şeyin ne olduğunu bilmek faideden hali değildir. Epey zaman evvel kendisile bazı mu-

sahabeler yapmışım. İmtidat keyfiyetini kabul eden madde mahiyetinin anlaşılammaması bu husustaki fikrinin esasını teşkil eylemiş olduğunu bana söylemişti.

Hakikaten kitabında madde- nin, bu cevherin neden ibaret bulunduğunu «Hilas» dan sormak suretile muzaffer çıkıyor, Hilas madde imtidatlı bir cisim di cevap veriyor. O vakit Philonoüs namı altında Rahip Berkley onunla eğleniyor!

Zavallı Hilas bakıyorki imtidat dediği şey maddenin yalnız sahası ...

Hilas, yapıtığı şu ahmaklıktan şaşırılmış bir halde, bunlardan hiç bir şey anlamadığını, cismin mevcut olmadığını ancak manevî hayattan başka maddî bir dünyanın bulunmadığını itiraf eyliyor.

Hilas Philonoüse, maddenin mahiyeti, imtidat, sulp taksimi elverişli hareketli, şekilli olan cevheri hakkında hiç bir şey bilmediğini söyleyebilir! Ben de düşünen, his ve arzu edenlere dair bilinen şeylerden daha fazla bu madde hakkında bir şey bilmiyorum.

Lâkin şu madde mevcut, çünkü kendisinden tefrik edilmesi mümkün olmıyan esaslı evsafı haiz

Hepimiz bu hususta Parisin kibar madamlarına benziyoruz. Bu madamlar nefis yemeklerden anladıkları halde içindeki zevk veren salçanın ne olduğunu bilmezler. Hepimiz temamilen vücudu teşkileden aksamın mahiyetini bilmeden ona mazharız.

Cisim neden mürekkep? cüzlerden! Bu cüzlerse diğer cüzler arasında tahallül etmekte, ya bu sonuncu cüz nedir?

Daima cismi lâyetenahi surette taksim eder ve asla ilerliye- mezsiz!

Sözün kısası, nükteli bir felezof « Bir tablo bir takım ilaçlı maddelerden mürekkep, bununla beraber bu mevaddın hiç birisi tablo değil, bir ev bir çok inşaat levazımını hamil fakat bunların

hiç birisi temamilen haneyi temsil edemez, ecsamin bînihaye monad tesmiye kılınan küçük zerrelere mürekkep bulunmasına rağmen cismin hakiki timsali olmadığını» tasavvur eylemiştir.

Sihhati çok muhtemel olmasını zanneylediğim eğer şu sistem, mülhem ise bütün bu küçük mevcudat bir takım riyazi noktalardan ve içine hirmek için elbise bekleyen bir nevi ruhlardan ibaret kalacak, bu suretle daimî ruhî bir tenasuh husul bulaca, bir monad bazan bir balina balığına bazan bir ağaca bazan da bir hokkaba- za girecek!

Atomların inhirafı, cevhere ait şekiller, mütelevvin güzellik ve Dom Calmet'in cadı sistemleri kadar bunlarıda severim.

11

SESLER

*Karanlık ufukta, sehap içinde
Bir an şimşek gibi çakan seneler,
Mazi, atî denen serap içinde
Coşkun bir sel gibi akan seneler.*

*İstikbali sarar süslü bir lüle,
Oyalar, avutur bin ümit ile;
Sonunda aldatır şeytânı bile*

Emeller işti yakan seneler

*Yeniye eskitmek bütün sanatı,
Yazıkki buña da vermez kıymeti
Sorulsa söylemez nedir hikmetil
Herşeye kaygusuz bakan seneler.*

3/4/1940

İhsan Tombuş

Geçen sayımızdaki [Ağıt] manzumesinin ikinci kıta dördüncü beyiti.

"Bu yaşta dul kalmış hiç eşin gibi,
olacaktı yanlış tertip edilmiş, düzeltir, özür dileriz.

14

Nişanlanma ve Evlenmede Mes'ut Olmak İçin Ruhî ve İctimaî Temeller Ne Olmalıdır ?

— 3 —

Y. ESAT Cankar

Hususî kanunlarda: (İş kanunu)
M. 25-40 / 50/11-51/111: gebe ve emzikli kadınlar hakkında, M. 58 kadınlara gördürülecek ağır işler hakkındadır.. Keza M. 118/115-110/6-16 bu hususta verilecek cezalar hakkındadır.

Nüfus kanununda : M. 29-26 ancak evlenenden boşanandan kocaya ihbar mükellefiyetini yükler.

Soyadı kanununda M. 4 soyadı seçmek hakkını erkeğe verir. Ve kadın evliliği müddetince bu adı muhafaza eder.

Kanunlar tetkik edilinci görürürki erkek lehine olarak bir tercih, bir müsamaha, bir idarecilik, küçükte olsa his edilecek derecede bir hakimiyet tanımıştır.

Acaba bu vaziyete sebep nedir ?

Bütün bir tarih boyunca erkeğin kadına karşı mütehakkim ve müstebit bulunduğu, çok defa bir esir, bir işçi gibi kullanılmış olduğu devirlerin kadınlara karşı haksız bir gadrımı ?

Yahyutda kadın hakikaten bir çok meselelerde erkeğe tabi olmak, onun idare ve himayesi-ne muhtaç olmak durumundadır.

Bu günkü modern hukukta kadın bu düşük mevkiinden kurtarılmış ve ona erkeğin malik olduğu hakkı hayat tamamen tanımıştır. O halde hukuki hükümlerde erkeklerin bazı imtiyazlarının bulunması ne ile izah edilecek ?

Bunun sebebi kadının fizyolojik, biyolojik farklarla erkeğin ayrılması ve bunun neticesi olarak sosyolojik ve hukuki sahada da hak ve vazife

itibarile de kendisine ayrı bir mevki verilmiş olmasıdır. Esas fark buradan başlar. Ve bunun tabii neticesidir.

Son zamanlarda gazetelerde adı sık sık mevzu bahis olan Rokfeller enstitüsü doktoru Dr. Alekis Carrel in bu mevzu üzerindeki mülâhasasının burada mevzu bahsetmek isterim.

Carele göre : Erkekle kadının arasındaki farklar sırf tenasül cihazının hususi şeklinden, rahmin mevcudiyetinden, adet görmekten veya terbiye tarzından ileri gelmez. Bunun sebebi daha derinden aramak gerektir. Tenasül güddelerinin ifraz ettiği bazı şimik maddeler tarafından bütün uzviyetin işbama bağlıdır. Feminisme taraftarlarının iki cinsten aynı terbiye usulüne göre yetiştirilebileceği, aynı mesguliyetlere aynı salahiyet ve mes'uliyetlere malik olabileceği fikrine bu esaslı hadiseleri bilmemeye sevk etmiştir. Hakikatte kadın erkekten o derece farklıdır ki vücudundaki hücrelerden her biri cinsiyetinin izlerini taşımaktadır.

Uzviyet cümlesi hele asap cümlesidev böyledir. Risiologie kanunları da yıldızlar aleminin

kanunları kadar biamandır. Onlar yerine biz insanların keyfi arzularını ikame etmek imkânsızdır. Onları oldukları gibi kabule mecburuz. Kadınlar erkekleri taklide kalkışmıyarak kendi istatlarını inkişaf ettirmelidirler. Onların medeniyetteki rolü erkeklerinkinden daha yüksektir. Onların bu rolü terk etmemeleri gerektir.»

Filhakika yine yaratılış farkı olarak genç kız erkekle temasının izini kendi üzerinde tesbit eder. Ve bir temas onun inkâr edemeyeceği bir alâmet bir damga halinde kalır.

Kadınla erkeğin hayatta ayrı ayrı rolü olduğunu kabul etmekle beraber birini diğerinden üstün görmek ve birini diğerine tercih etmek yoluna getmemek icabeder.

Biz burada hiç bir zaman Sch. Hauer veya Huarte in kadınlarda (doğurmak vazifesi)nden gayri hiç bir yüksek ehliyet yüksek fikir ve medeniyet imtiyazı bulunmayan ve eskilerin fikrine uyarak kadını (tali sınıf) addeden. Fikir adamlarına uyacak değiliz.

Kadınları böyle düşük değersiz ve fikir hayatında mevkisiz bulan nice mütefekkirler

çok defa en büyük kudretlerini onlardan almışlar ve onların bir tabii bir bendesi haline gelmişlerdir.

Tabiatın imtiyaz ve kudretini yalnız bilek kudretinde ve fikirlerinde bularak erkeği kadından müstakil bir surette mütalea etmek manasızdır. Kadın bir çok yerlerde erkeğin eksik yanını tamamlayan onu hayat yolunda teşvik eden ona kudret veren bir varlık olarak görülür.

Kadın erkekten başka olarak yaratılmıştır. Fakat erkekten daha mevkisiz daha imtiyazsız değildir. «Kadınların sınıf ve mevkileri yoktur.» Prensibini vazederken Napoleon un kalbinin ta içinde mevkî alan sevgili bir kadın vardı. Kadın bir taraftan erkeğin kuvveti önünde eğilirken diğer taraftan erkeği otoritesi kumandası altına alacak bazı kudretlere sahip bulunuyordu.

İş hayatına hakim olan erkeğin kafa taşı ve çarpan kalbi çok defa bir kadın avucu içinde bulunur.

Şirler pençe kalbimde olurken lerzan

Beni bir gözleri ahûya zebun etti felek

Beytini Büyük Yavuz in bu yüzden söylemişti. Yine Baltacıya en büyük hatayı yaptıran muhakkak ki Katerina nın sevgülceysi veya fikri kuvveti değildir. Kafeste beslediğimiz küçük bir kuş bir kanarya insanı esir edebilir mi? Hint şair Rabinderanat Tagor koca bir insanı küçük bir kanaryanın esir ettiğini iddia epiyor. Ve bunun (Yurt ve dünya) adlı kitabında kuşu kafesten salıverdiğimiz, azat ettiğimiz zaman hakiki esirin kuş olmadığını anlarız diyor.

Tahor bu teşbihile maddi kudreti ve hiç olan sevimli bir varlığın haberimiz olmadan gönlümüzde tesis ettiği hakimiyeti ne güzel ifade etmiştir. İşte hakimiyetin şahıslar arasında türlü türlü tezahürlerini asla unutmamak icabeder. Bu günkü hukuki kadını, metâ gibi alıp satan istediği gibi nüfuzu altında bulunduran Romalıların pater familyası devrile asla kabili kıyas değildir. Roma hukukunda gelini götürürken nişanlı kızın derneğe pek tatlı gelebilecek Ubitugaiuseğa gala) senin gabus oduğun yerde bende gayayım. gibi sözler söylemek mecburiyetinde kalışı bu ifadelerle kendi-

sinin adeta (fena filzevc) oluşunu ima etmesi tarihin adeta mitologie sine mal olmuştur.

El'an milyonlarca müntekidi bulunan dinlerin yine bu zihniyet ve telakki dolayisile kurduğu kaideler tamamen çürümüş bulunmaktadır.

İncilde şu satırlar yazılıdır: Ey zevceler zevcelerimize Rabbe muti olur gibi muti olunuz. Zira zevc zevcenin başıdır.

Kur'anın erkeğe verdiği imtiyazlar bundan daha ehemmiyetsiz değildir. Buna mukabil Peygamber'in hicretin 150 inci senesi sonlarında ölümünden bir sene evvel Medineden Mekkeye son seyahatını yaptığı vaki kavmine irad ettiği Büyük Hutbede kadınların zevciyet kanununu ihlâl ve hiç bir muğayir edep fiil irtikâp etmemeleri lüzumundan bahsetmiş ve buna müeyyideler vaz etmiştir.

Erkeğe daha müsamabakâr davranan bu hitabede Peygamber kadınla erkeğin mütekebil sevgi ve saygısını bu günkü esaslara yaklaştırmış. Ve kadın hukukunu ziyadesile tebarüz ettirmiş olduğunu görüyoruz.

Ey kavmim erkeğin kadın üzerinde hukuku, kadının erkek

üzerinde hukuku vardır. Der ve bu kadınlara hürmet ve iyi muamele tavsiye eder. Netice şudur ki. Birbirini tamamlayan ve her biri kendi başına eksik kalan erkekle dişi arasındaki fark onların bir şeyin diğeri üzerinde bir imperium hakkı kullanması ve onu istihkâr etmesi neticesini tevlit etmez. Kadının erkekle müsavati bahsinde onu bir erkeğin vecibeleri, vazifeleri, iktidarı, istidadı ile karşılaştırıp mukayese etmek; yanlış bir harekettir. Keza onu, zaif, cılız, kudretsiz, meziyetsiz telakki etmekte saçmadır. Kadın erkekle aynı nevidendir.

Eğer kadın erkekle ayrı cinse değil ayrı nevie malik olaydı o zaman kadın ve erkek birbirini itmam eden bir kül halini göstermez. Ve kadında erkeğin bir parçası olamazdı.

Bu takdirde Darvi in meşhur nazariyesi buradada tesirini gösterir. Ve ayrı nevideki zayıf mahluk kadın beşeriyet hayatında dumura uğramağa yüz tutardı halbuki kadın erkeğin tamamıdır. Kadının meziyetleri, kabiliyetleri varsa bunlar kendisinin eki olan erkeğe ne sirayet eder çünkü ana hem kızın hem

oğlun anasıdır. Çocuk ananın olduğu kadar babanında verasetini bünyesinde toplar. Kadını beşeriyet hayatında zayıf kudretsiz, meziyetsiz telakki edenlerde olsa dahi bu günkü kadın tarihi seyrî nazara alınırsa gerek hukukan olsun ve gerek fikren olsun dünkü kadından daha zizade hakkı hayata malik bulunmaktadır. Zira erkek ve kadın birbirile birleşerek tabiatın büyük gayesi olan nev'in üremi ve neslin temadisini temin eder.

Bunları birbirinden müstak il olarak ayrı ayrı değerlendirmek hatalıdır. Vücudu muza nafi olan tuz (NaCl₂) terkibinden ibaret bir gıdadır. Tuzu tuzu terkip eden bu iki basit cismi birbirinden ayırarak yalınız, (Cl) ve yalınız (Na) yı gıda olarak istimal etmek mümkünsüzdür.

Çünkü bu maddeler gıdalıktan çıkmıştır. Zehirleniriz. Bir fayda vermek onun iradesini meydana getirmek bakımındanda birleşmiş erkekle kadın bu nevi terkibe benzetilebilir.

O halde birbirine perçinlenmek suretile tabii bir mana ifade eden erkekle kadını makasın iki parçasına benzetenler en yerinde bir teşbih kullanmış oluyorlar. Bu parça birbirinin manasını, kudretini temin eder.

Ancak kadınla erkek arasındaki yaradılış farklarının neticesi olarak birbirlerine karşı olan hak ve vecibelerinde kadının erkekten daha muti, daha hürmetkâr olması ve erkeğin dahi kadına daha müşfik daha nevazişkâr bulunması icap eder.

Kadının erkeği asabiyetine, amiri hislerine huysuzluğuna karşı lafzen kuru bir müsavat iddia ederek bir sürü haklar istemesi aczini ifadeden başka bir şey değildir. Cinsi cazibesi kadınlığa has meziyetleri ve sezişleri fedakâr muhabbetin ve erkeğini tam bir surette anlıyabilmiş olması ona en iyi müsavati kazandırmak yollarını gösterir hatta bir çok davalarda onu erkeğine faik ve muzaffer kılar.

—Sonu Var—

**(SIRP VE HERSEK VE KARA DAĞLILARIN
TESLİM OLMASININ DEŞTAND)**

Derleyen : Eşref ERTEKİN

Dinle vasfedeyim hali dünyayı
Murad müşkül hali etmek beyane
Hem zikreyleyim bayi gedâyi
İtibar ederler kavmi nadâne

Beldei islambul bilâdi cesim
İslâm birbirile oldu pek hasım
Büyükte küçükte kalmadı tazim
Gayetle bozuldu şimdi zeman

Utanmak ar namus kalktı aradan
Zen ruyi görünmez asla boyadan
Kimse haya etmez ana atadan
Bulunmaz bir asıl merdi merdâne

Hasılı olmakta halimiz zelil
Olduk meydanaire pek mahzun melil
Yardımcımız olsun Cenâbı Celil
Merhametler versün ehli imane

Gittikçe bozulduk olmadık mamur
Gündengüne düşman itmekte zuhur
Her zaman bizdedir kabahat kusur
Gendi gendimizi koyduk isyane

Biryandan Karadağ gösterdi nişan
Ehli İşkodruya vermeyüp eman
İslâm din yoluna oluruz kurban
Deyüp cenk ettiler can siparane

Duydu bu ahvali zati şahane
Yazdı her tarafa gönderdi nâme
Dedi şimdi gerek gayret bu dine
Böylece bildirdi ehli vatana

Duydu bu ahvali Rum ve Anadol
Gönüllü yazılmağa geldiler kol kol
Emri padişahi ettiler kabul
Yüzlerin sürdüler anda fermane

Talebei ulum ol ehli inşaf
Gönüllü bayrağın çektiler saf saf
Etbai ketebe hem dahi esnaf
Terki can eyleyüp çıktı meydâne

Beykoz sahrasına ordu kuruldu
Her bir tedarikler anda görüldü
Gönüllü askere silâh verildi
Ol merdi şahbazlar döndü arslane

Padişah arslanı ol Adil Paşa
Aşkiyaya karşı girdi savaşa
Tuttuğunu urdu yaktı âteşe
Çok eziyet etti anda mervâne

Hersekte bir yandan çıkardı başı
Aşkiya şeklinde verdi talaşı
Voyvuda Lazardır anların başı
Düşmek istedile nari suzane

Derviş Paşa derki ey kavmi küffar
Sizlere açacak çok işlerim var
Ener bana fırsat verirse settar
Düşürem canınız ruzi tufane

Ahmet Muhtar Paşa bir yandan girdi
Sentine şehrinde gözüm var dedi
Kelle getürene çok ihsan verdi
Karamiç altunu onbeşer dâne

Voyvuda Lazar der benlaf dinlemem
Setine şehri hem sana vermem
Çıkmışım meydana geruye dönmem
Bunca kâfir içre ayıptır bane

Derviş Paşa derki gördüm mü beni
Askerim avcudur ururlar seni
Padişaha ram ol kuriar kendim
Kimse dayanmaz âli Osmane

Karadağlı derki dönmeyiz geru
Hersekten Sırpacak döktük askeri
Bizde her kralın bulunur eli
Hiç tükenmez bizde silâh cebhane

Derviş paşa derki dağlar yararım
Temelin sökerim kolun kırarım
Memleketin malın milkin yakarım
Badehu başlarım kıymaya cân

Karadağlı derki kayri yoruldu
Askerim kırıldı tarümar oldum
Edüp ettiğime çok pişman oldum
Ne çâre evveli uydu şeytane

Derviş Paşa derki sözüne kanmam
Dilinle kuş tutsan gayri inanmam
Döktüğün kanları yanına koymam
Zira sen evvelden kıydın çok cane

Şimdi Derviş Paşa Herseğe geldi
Teslim olun deyu haber gönderdi
Size yine beylik vereyim dedi
Boş yere kıymayın bunca insane

Ehli Hersek derki geri dönmeyüz
Biz islâma asla vergü vermeyiz
Derviş Paşa biz duzağa girmeyiz
Eşittik ettiğin Kozanistâne

Derviş Paşa derki böyle halt yeme
İnsaf etmem sonra duymadım deme
Melun ikrarından geruye dönme
Karadağlı gibi düşme emane

Ehli Hersrk derki Sırpa dayandım
Anların verdiği ikrara kandım
Geru dönmem dedi hem senet aldım
Badehu ben dâhi gi dim meydane

Derviş Paşa derki açıldı nusrat
Urun arslanlarım vermeyin fırsat
Halaldır yediğiniz nan ile nimet
Binlerle yaşasun doğuran âne

Ehli Hersek derki Sırpa gelsene
Sende gendi başın kaydın görsene
Can alıcı geldi karşı dursana
Dağlar eridir hükmü şâhâne

Sırlar derki bizde tükenmez asker
Darbile askerim can ciğer söker
Benim ile acep kim başa çıkar
Gelmemiş emsalim aslâ cihâne

Derviş Paşa derki ömrün azaldı
Galiba dünyada müddetin doldu
Saf bağladı ordum ileri durdu
Şimdi aç kurt gibi salarlar câne

Cernayif der gayri bağlandı elim
Askerim kırıldı lâl oldu dilim
Harap oldu artık iklim ve ilim
Duş oldu canımız badi hazâne

Gör bana neyledi ol çarhi felek
Mahbus hanelerde kaddim bükerek
(Dildâri) çeşminden kanlar dökerek
Söyledim destâni hem yâne yâne

Derviş Paşa derki askeri islâm
Su yerine her gün içtikleri kan
Padişah'tan bende böyledir ferman
Alup vilâyetin kılmak virane

Cernayifte derki gayri eleman
Akıbet bendede kalmadı derman
Uğradım bir derde bulunmaz imkân
Düşmüşem emane şahi cihane

Derviş Paşa derki islâm böyledir
Dâimâ hasmine kanlar ağlatır
Hem çoğunu gelmez yola yolladır
Süründürür encam toza dumana

Binlerle yaşasın Sultan Hamit han
Adâletler etsün tahtinde müdâm
Yardımcısı olsun Habibi Süphan
Hem mahşerde kılsun şefaât âne

Yedinci ordudur alayımda dört
Taburum üçüncü bölüğümde dört
Ser asker kabusu mahbusunda dert
Mecbur etti beni böyle destâne

ÇORUMLU MANİLER

EŞREF Ertekin

941

Dağlar dağladı beni
Gören ağladı beni
Zincir zaptetmez iken
Dilin eğledi beni

942

Dağlardan kar geliyor
Dereye dar geliyor
Ben sevdim iller aldı
Bu bana ar geliyor

943

Dağlar başı dumandır
Yarı görmek gümandır
Ben yarı görmeyeli
Dostlar hayli zamandır

944

Dağlar başı ged oldu
Kahirli söz dert oldu
Ezel gendi gelen yâr
Şimdi gelmez yad oldu

937

Dağlar aşınca bilür
Aşka düşünce bilür
Dost dostun kıymetini
Ayrı düşünce bilür

938

Dağlar dağlardan yüce
Arslanım keyfin nice
Aşşamlar edemiyom
Cemalin görmeyince

939

Dağ başı pus aldı
Beni derde şu saldı
Baka baka yoluna
Uzun ömrüm kısaldı

940

Dağların başı yandı
Ufacak taşı yandı
Ben yandığım kayırmam
Ciğerim başı yandı

945

Dağlarda kar kalmadı
Yürekte fer kalmadı
Yazacağım çok emma
Kâhatta yer kalmadı

946

Aydın yüzünde leke
Gidiyor seke seke
Kalbden çıkan ahûzar
Yetişmezmi feleğe

947

Eli elekli yârim
Sırma yelekli yârim
Oturmuş kahve döğer
Mer mer bilekli yârim

948

Elinde gümüş nacak
Sandım bana vuracak
Şu giden kömür gözlü
Kime nasip olacak

949

Fenerler yıldız oldu
Geceler gündüz oldu
Bir gecenin içinde
Amasya düptüz oldu (1)

(1) Bu mani Amasyada yer oynaması, yangın, sel basması gibi bir afet sebebiyle Amasyanın evlerinin yıkılarak düptüz olduğunu anlatmaktadır lâkin tarihi anlaşılmıyor:

950

Fidanda bir gül biter
Görünce bülbül öter
Kömür gözlü sevdiğim
Benim burnuma tüter

951

Gözlerin yuma (2) bakar
Heman kalbime akar
Ah o baygun bakışın
Turmayup beni yakar

952

Gel gidelim bizecek
Gül döşedim dizecek
Gel sunam sarılalım
İlk bahardan güzecek

953

Garibim yoktur arkam
Kanadım yokki kalkam
Çıkup yüce dağlara
Sılaya doğru bakam

954

Garip bülbül olayım
Daldan dala konayım
Yarım bir pöse verde
Sana derdim yanayım

(2) Gözlerini yumarak süzğün

bakmak :

955

Garibim vatanım yok
Bülbülüm ötenim yok
Kaldım derya yüzünde
Elimden tutanım yok

956

Gökte yıldız top durur
Yârim atı kopturur
Peşinden yetişene
Kız gerdânın öptürür (3)

957

Gediyoru yoluma
Şahin kondu koluma
Her kes ne derse desün
Öleceğim yoluna

958

Gül açılır tez solar
Bülbüller yuva kurar
Yarden çabuk ayrılan
Saçlarını hep yolar

959

Giden alludur giden
Çifte benlüdür giden
Aşkıyı öldürmüş
Eli kanlıdur giden

(3) Bu manide (377) sayılı maninin bir türüsüdür :

960

Gül yüzüne
Gül dakmış gül yüzüne
Dostun ile hoş geçin
Düşmanın gül yüzüne
Al yarini yanına
Seyreyle gül yüzüne

961

Hey geceler geceler
Kurum tutmaz bacalar
Heç aklına düşmezmi
Yalvardığım geceler

962

Hey zengiler zengiler
Serhoş olmuş çengiler
Yarimin ak topuğun
İncitmen üzençiler

963

Hergünâhe her gün ah
Her gün fiğan her gün ah
Yarep suçumuz affet
Bizde var her bir günah

964

Hey varalı varalı (4)
Eli gümüş daralı (5)
Sen avreti neylersin
Ölmüş eşek çehreli

Ayın yarını yarın
Gidiyölü gül yüzüne
Kalbden çıkan ahzâr
Yetişmezmi

947

Hey geceler geceler
Kurum tutmaz bacalar
Oturamaz dâşemzem
Yalvarıdığın geceler

948

Elinde gümüş hacak
Sandım bana vuracak
Hey kengeller kengeller
Şerhoş olmas kengeller
Yarımın akıtopduğun

İncitmen üzengiler
Fenerler üzümlü
Geceler gündüğü

(4) Bir kasaba veya köy adı
olsa gerek zira Çorumda bir adama-
da varalı diyorlr :

(5) Dahra demektir odun ke-
secek bir nevi balta :

965

Hey ahşamlar ahşamla
Yine oldu ahşamlar
Evli evine gider
Evsiz nerde ahşamlar

Gözlerin yama yama bakar
Gökte yıldız top durur
Yârim seni kopdurur
Peşinden yetişene uymur
Kız gerdânnı öptürür (3)

957

Gel gidelim bizecek
Gediyoğru kolunmas
Şahin konda kolunmas
Her kes ne derse desün kil
Öleceğim yoluna

958

Garibim yoktur arkam
Gülâşlın tez solâr
Bülbüller yava kılar
Yâren çâbuk âyılan
Şaçlarını hep yolar

959

Garip bülbülüm
Daldan dala konayın
Giden alludur giden
Çifte benludur giden
Aşkınnı öldürmüş
Eli kanlıdur giden

(2) Gözlerin yama yama bakar
(3) Bu manide (377) kâşârlı
manain bir türüsidir :

Çorum Halkevinin Çalışma Raporu

1 - Dil edebiyat şubesi. Evi-
mizin bu şubesi Corumlu mecmu-
asının 19. 20. 21. 22. 23. 24 sayılı
mecmualarını çıkarmış ve Çorum
hakkında elde ettiği malumatı bu
dergide neşir etmiştir. Halkevle-
rinin yıl dönümü 1 Nisan önü-
zaferi 23 Nisan çocuk bayramı
19 Mayıs spor bayramını ayık
olduğu değerinde kutlanmış ve
icabeden hitabelerde bulunul-
muştur. Ormançılık ve ziraat hak-
kında iki konferans verilmiştir.
Dünya ahvali ve paraşüt hak-
kinda evimiz radyosu marife-
tile meydanlarda konferans veril-
miştir.

2 - Ar şubesi : Şubemizin
bando heyeti her gece munta-
zaman derslerine devam ve evi-
miz binası önündeki meydana
haftada iki gün programı tatbik
ve bir çok fakirin gelin indirme
merasimine iştirak etmiştir.
Dershaneye devam eden 30
talebeye muntazam metotlar

dahilinde keman ve mandolin
dersleri verilmiştir. Millî oyunlar-
dan Çorum halayını için hazırla-
nan bir grup 19 Mayıs bayra-
mında Ankaraya gitmiş ve ora-
da yapılan oyunları takdir edil-
miştir. Bu millî oyun bir aydan
fazla bir müddet dahilinde
salonumuzda oynattırılarak yeni
nesle öğretilmiştir. Genel sekre-
terliğin emri üzerine şubemizce
resim ve fotoğraf sergisinde ya-
pılmış ve gelen resimler onbeş
gün müddetle teşhir edilmiştir.
23 Nisan bayramında da bir kon-
ser verilmiştir.

3 - Gösterit şubesi : Evimiz
gösterit kolu binanın tadilatı do-
layısıyla ancak son aylarda faa-
liyete geçebilmiş ve Hümmetin
oğlu piyesini temsil etmiş ve
ertesini gündüğü rağbetin fazlalığı-
ndan tekrar edilmiştir. Alınan
resimler merkez e sunulmuş-
tur. Eyyup halkevi temsil kolu
şehrimize gelerek Palayura ve

tırtırlar piyesini temsil etmişlerdir.

4 - Spor şubesi : Her haftanın cumartesi ve pazar günleri futbol, pisiklet koşu ekzersizleri yapılmış ve Ankarada yapılan güreşe yedi pehlivan gönderilerek yapılan müsabakalarda pehlivanlarımızdan ikisi Türkiye ikinciliğini kazanmıştır. 19 Mayıs spor bayramında köylerden gelen sporculara şube tarafından yemek ziyafeti verilmiş ve yapılan müsabakalarda kazananlara hediyeler tevzi edilmiştir. Beden terbiyesi spor bölgesi teması muhafaza etmiştir.

5 Sosyal yardım şubesi : 60 Dane fakir ilk mektep talebesine eshabı hamiyet tarafından her gün sıcak bir öğle yemeği verilmesine delâlet edilmiş ve bu iş tatil zamanına kadar devam ettirilmiştir. Orta mektepte okuyan iki çocuğun pansiyon ücretleri ve levazımatı dersiyeleri evimiz tarafından temin edilmiştir. Civar vilâyetlerde okuyan dört çocuğada icabeden yardım yapılmıştır. Memleket hastahanesinde muayene olupta ilâç alamıyan fakirlere ilâçları alınmıştır. 23 Nisan baramında 200 çocuğa portekal ikram edilmiş ve bu çocuklar kö-

rüklü arabalarla şehrin muhtelif yerlerini gezdirilmiştir. Hayır cemiyetlerle temas ve münasebette bulunarak iş birliği yakılmıştır.

6 - Halk dershaneleri : Türkçe okuyup yazma bilmiyenler için 23/3/940 tarihinde bir kurs açmış ve bu kursa 61 talebe devam etmekte bulunmuştur.

Dokuz ay devam etmek üzere 13/5/940 tarihinde şapka ve çiçek kursu açılmış olup öğrenici miktarı 45'tir. Keza yine dokuz ay devam etmek üzere 15/5/940 tarihinde dikiş ve nakış kursu açılmış olup anın öğrenici miktarı 72'tir. Bundan başka şöförler kursu ve zehirli gazdan korunma çareleri hakkındaki kurs açılmış ve on beşer gün devam etmiştir. Kâğıttan çiçek yapma kursu ayrıca açılmış ve 500 talebeye 15 gün içinde kâğıttan çiçek yapma öğretilmiştir. Bu hususa ait iki poz resim merkeze taktim kılınmıştır.

7 - Kitapsaray ve yayın şubesi : Kütüphanemizde mevcut kitaplar Genel sekreterlikten gelen rehber ve tamimlere göre tasnif edilmiş ve yeniden dolap ve atejer vésalre yaptırmak suretile muntazam ve mügemmel bir

surette istifade edilir bir şekle konmuştur. Gerek kitaplara ve gerek mecmua ve gazeteler her an salonda okuyucuların istifadelerine arz edilmekte ve okuyucu miktarı günden güne artmaktadır.

8 - Köycülük şubesi : Komi temiz pazar günlerinde köylerden gelen köylüler ile yakından alakadar olmakta ve hükümetde yapılacak umumî işlerin üzerinde meşgul bulunmaktadır. İstihsal maddelerinin tenevvilini ve çoğaltılması hakkında biriken köylülere icabeden sözler söylenmektedir. Son zaman Genel sekreterliği verdiği direktif dairesinde

köylüler dünya ahvâl ve parşüt hakkında aydınlatılmak için icap eden tedbirler alınmış ve çok büyük istifade etmişlerdir.

9 - Müze ve sergi şubesi : Müzemiz vardır.

Çok eski zamanlardan kalma sırma işlemeli elbiselerden mübaya suretile tedarik edilmiş ve yaptırılan dolaplara konmuştur. Teberru suretile kılıç, divit ve sair buna mümasil asar toplanmış ve berayı teşhir dolaplarına konmuştur. Dii edebiyat şubelerile yine gezilerine devam ile araştırmalar yapmış mevcut eserlerin listesi merkez^o sunulmuştur.

Bibliyografya

Danışmendname ve Mirkatülcihat

NAZMI Tombuş

—Baştarafı geçen sayıda—

Ve kelağı tözüne bir yumruk urup badeten helâk etti. Ve nâmesini alup ol hinde melik bürkvar meclisine getirdi vaktaki açup nameyi okudular mazmonu

mayubi casusu mezbur takrir ettiği gibi buldular. Ser leşkeri kâmkâr Yahyaya pesendi bi şumarla inamı bisyar kıldı. Ve bu ruzgârın hâce amrusisin deyü vafir sitayiş etti.

Şehki ister alemin halin bile

Merdümü casusa rabetler kıla

Doğru söz casusa huşpirayedir.

Fetha kendi niyete sermayedir.

V. S.

Malik Danışmentki bu hucumu eşitti dini islâm serverlerini cengü cidale muhkem tertip etti bu dedikleri küffar hucumu tainla bedidar olmadan kal'ayı alalım ve inayeti hakla yıkup yakub harap kılalım tâki müşrikin bir dahi bu semtlerde yürümeye Nastoru kal'a gittiğini eşittikleri gibi yüzleri tersine döne yoksa hali müsliminin düşvar olur. Ve intikamı müşrikin

iyazen billah kati fasitkâr olur. Deyu buyurdu. Bادهu ol şep karakol hususuna takayyüt edüp bir miktar huzur ve rehata müteveccih oldu.

MESERRETİ ULA NİKONYA
KALESİMİN FEHOLUNDUĞU
VE KÜFFAR ŞEP TA SEHER
KILIÇ ÇALINUP BAKİYETÜ SÜ-
YÜFE EMAN BUYRULDUĞU VE
GANAİMİ Bİ HESAP KUZATA
TEVZİ KILIDIĞIDIR.

Yine esti nesimi fethu zafer

Gülşeni milki kıldı taze ve ter

Yine cuş etti cuyu barı silâh

nahli teshire verdi zibü melâh

V. S.

Ertesiki kuzatı sahip zaferu kerrü ferle cilveger oldu ve gerden keşanı selâbet eser kal'a cengine teveccüh edüp doğruldu. Kemafil evvel muhaceme ve muhaseme mükemmel olup herkes cidali cenge ahenk ederken Ahmedî müeyyet lisanı Rumide bir nâme yazmıştı. Ve âlemi cehaletteki serkis namile musatdar etmiştir. Bu mazmonda kim. Şimdiye dek bu saharlara yar oldum. Ve her ne emrederlerse havadâr oldum. Ve illâ melik danışment beni göze göstermedi. Artoki ve Efrumiye ettiği iltifatı bana eylemedi. Bahususki Kaytal gibi emmimi öldürdü ve şettat gibi şahî nâdideyi siyasetle helâk kıldı. Ve bilcümle benim mürğü canım melikten ürktü. Ve mesih ve salip beni yine rumiler dinine çekti. Lâkin günahı bastırmak için dilerimki fırsat düşürüp melikin başını kesem ve bu makule bir fırsatla sizin yanınıza varam bi

şartı anki benirahiplerden reca edesiz. Ve şimdiye dek sudur eden hatalarımdan geçesiz min bat sen şöyle ettin deyü yüzlemeyesiz. Ve günahımı yüzüme vurup beni azarlamayasız. Ve bana muaccel cevap gönderesizki ona göre tedarikimde olam. Ve şebi deycurda ordularından kaçup kal'a ya ulaşam pes bu mektubi bir hadenge bağladı. Ve zarafetle ehli islâm alaylarından ayrılıp keenne anlardan ihfa edüp ol navükü kal'a içine attı nameiki buldular Nastoru binora ilettiler vakataki mazmonuna vukuf buldu ziyade hurrem ve fe-rehnağ oldu. Hemendem cevabını yazdılar Serkise vafir istimaletler verdiler. Etilerki ruhbanlar senindir. Günahından geçtiler ve mimbait seni muahaze etmiyecek oldular filvaki sende bilirsinki salip haktır ve narı nurmesih dininde seyfi mutlakdır. Şöyleki melikin başın kesesin ve Rumilere bu makule feryat

restlik edesin mamuriye beyliği
sana verile ve mimbait Rum
leşkernin serdârlığı sende karar
kıla. Ve Masiye nam hemşireyiki
bunca beyler talep ederler ve
mihrine nihayetsiz hazineler ve-
rirler anın gibi sahip cemali sana
verem ve bundan böyle seni öz
canım gibi bilem deyu hatmet-
tiler ve oka bağlayup yine ana
doğru attılar elkıssa ol gün ak-
şam olunca azım cenkler oldu
ve kalenin zirü balasına kanlar
saçılup vafir ahenkler oldu ahiril
emir herkes haymeli haymesine
döndü nimet sumatı çekilüp dilâ-
veran taame el sundu badehu
melik büzruk var âli cenap Ah-
medi müeyyede hitap edüp
kal'a fethini neyledin deyü sordu
oldahi mazmunu nameyi hazrete

Kıldılar fethi babe cümle şitab
Hiyeli merdane oldu fethulbab
Bekleşürlerdi burcu hârudan
Kaçan erer deyu ol fırsatı tap

V. S.

Yaniki Süleyman bin Numan
kapuyu zapteddi der akap me-
lik nusrat Simat vesair ekâbir
sühuletle kalaya girdi kitti Nas-
tur ise rahşine süvar olmuş gelür

duyurdu nisfül leyl oldukta te-
veccüh edeceğini beyan ve ya-
nınca bile alacağı gaziler için
istizan kıldı filvaki dün yarusuki
oldu hüsnü ittifakla guzat ma-
beynininde bir azım gavga koptu
ur tut sadaları ayyuka çıktı bire
vardı tantanası simahi kerrube
penpe dikti heman oldem Ah-
medi müeyyed vi mizeban ve
Eyyup ibni Yunus ve Osman hu-
susa banuyi cihan mihriban ve
Süleyman bin Numan beş yüz
müsellâh gazilerle hem inan ka-
çarak kaleden yana revan ve art-
larınca bir bölük guruh dahi şita-
ban ve faryat ve nalelerle gendu-
lerin talpöinan kala kapısına
geldiler medet kapuyu tizce açın
deyu dillerince söylediler.

kani melikin başı deyü sürür ve
hubur arz kılur bilmediki seri
maliki rikap değme sevdâ ile
kesilmez bu anda meliki kâmu-
bın bir narei semkin urdu heman

Nastur lâin neye uğradığını bilüp
serasime oldu turdu ve bu ham-
lei can güzardan sonra üstüne
havale olup tez müslüman ol
deyu buyurdu melun aklını başına
devşürüp iyazen billah haneda-
ni nübüvete düşname hususa
melik âli himmete şetim ve lan
fazahat encame başladı ve et
rafındaki hadem ve haşemine
koman bu zahharları deyu feryat
ve fiğane âgaz etti guruhu pür

Limünşihî

Bir guruh etti şehadet kelimatini edâ
Bir guruh etti şehadet yoluna canı fedâ
Devleti izzü şehadet iki cins oldu o gün
Cümlesin kıldı huda lâyiki huldi me'vâ

V. S.

Elkıssa Nastorki meliki büz-
rükvar telkinile islâme gelmedi
hatta zebandırızlık edüd edep-
ten hariç niçe herzeler yedi
binaen alâ zalik bir tiği tiz ha-
vale kıldı ki farkından nafına
varınca melunu iki şak etti ol
anda cani habisi cehennem ate-
şine gitti nar ve nur deyu deyu
nare duhul etti ve nuerden meh-
cur kaldı ve cismi dalalet resmi
hâk ve hun içine saldı ve lejni
mumailayhin helâkinden sonra

şüguhu guzat ise ol ân kalaya
doldular selli seyf edüp kan akı-
dup harp ve darbe kuyuldular
eğerçiki küffari füççar zahmi tiğu
nize ile helâk ve haksar oldu ve
illa müslimini mübarizin zümre-
sinden dahi çok kimse şehadet
şehdi şerbetin nuş eyledi bazısı
dini islâme girüp şehadet keli-
mesin getimekle halas ve reha
buldu ve ekseri tekebbür ve te-
merrütte canın derki esfele gön-
derüp küşte oldu;

küffar kalede bir iki saat dahi
savaştılar ve illa guzatın hücu-
münü görüp ve Nasturun keşte-
liğini duyduktan sonra dibelik
şaşdılar merdân ve nisvan eleman
sadalarile feryad ve fiğan etme-
ye başladılar bilaher tiğu samsam
min bait der niyam kılına ve eman
hahlarına dahi seyfü intikam Ça-
lınmaya deyu emrolunmağile
me'huz ve merbut ve mahbus ve
mazbut kılınup sahar zamanına
alı konuldular pes meliki kâmkâr

Nastur sarayında karar eyledi
anı hazinesinde ve gayri mal-
darların definesinde her ne var
ise intesi barığah önüne yığdı
humsü mirisinden beytümale üç
yüz yük akça kalup maadasi mü-
teahhitlere tevzi ve taksim küldü
ve ol üçyüz yükün yüz yükü Dü-
kiyye kafasına ve iki yüz yükü
Amasyada Külnuş hizmetine
gönderildi.

(MESRRETİ SANİYE CASUS

Saba ben hake buyü zülfü yarimden nişan verdin
Teni pejmürdeme can cane ömrü cavudân verdin
V. S.

— Sonu var —

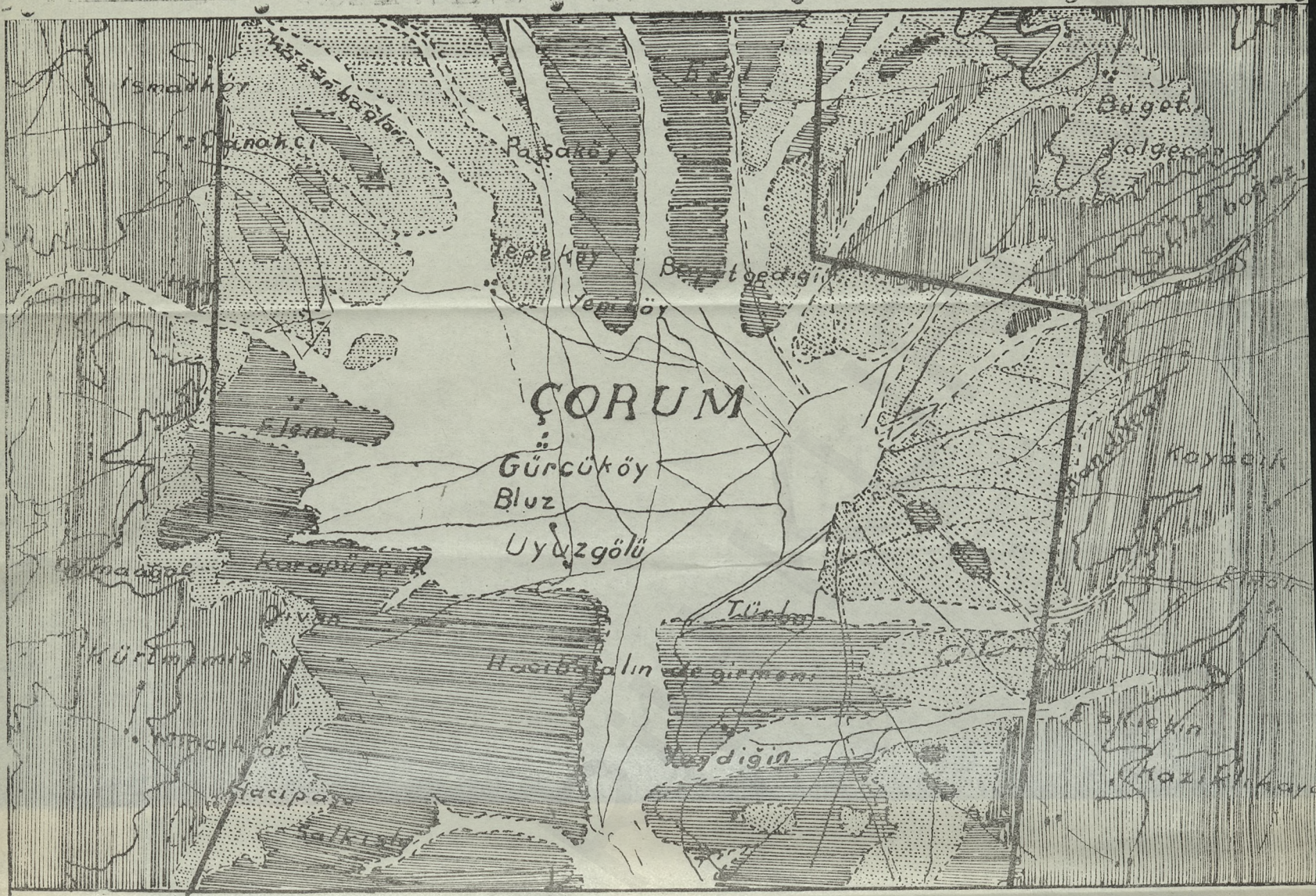
V. S.

küffar kalede bir iki saat dahi
savaşlar ve illa guzatin hücu-
münü görüp ve Nasturun keşte-
liğini duyduktan sonra dibelik
şahdılar merbân ve nisvan eleman
sabdalarle ferhad ve fiğan etme-
ye başladılar bilaher fiğû samsem
min baf der nişam klina ve eman
hahlarına dahi sefû intikam Çe-
timnya beyu emrolunmağile
me'ruz ve me'rut ve mabûs ve

MES'UL MÜDÜR : Dr. Pertev Kaleli oğlu

BESİR BİR KASIDI TUTUP NA-
MESİLE MELİKİ NERREŞİR CE-
NABİNE ARZA KILDIĞI VE OL
HUSRE VİDARI KİRİ KEMİ KÜŞ-
TE YARELERİNİN İHBARİ SİH-
HAT VE SELAMETLERİNİ TU-
YUP ŞADÜMAN OLDUĞU VE
SULTAN TORSANIN FÜTUHATI
CELİLESİ GÜZATA TAZİYANE
FETHU TESHİR OLUP ETRAF
VE EKNAFE BEŞARET BUY-
RULDUĞUDUR :

Ekişsa Nastorki meliki düz-
rükvar telkinle islâme gelmedi
hatta zebandirlik edüb edep-
ten haric niçe herzelet yedi
binen alâ zalik bir tigi tiz ha-
vate kıldı ki farkından natına
varınca melunuliki sak etti ol
anda cani fâbişî cehennem ate-
şine gitti bir beyur beyu beyu
nate dâhul letâfî ve nuerden meh-
cür kaldı ve ciami dâlelet tesmi

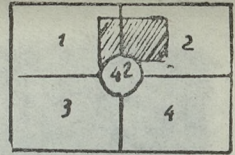

İŞARETLER

- Allüvian - - - - -
- Kuderner - - - - -
- Jipsifer tesakkülât - - - - -
- (Mesezoik - Palaeozoik) kallaemiş mın takalar - - - - -
- Marjinal Faylar - - - - -

LÉGENDE

- Allüvions - - - - -
- Quaternaire - - - - -
- Formation gypsifère - - - - -
- Zone pliée (Mésoroïque - Pdeoroïque) - - - - -
- Failles marginales - - - - -

42 - Çorum

TABEDİLEBİLİR E.Ş.

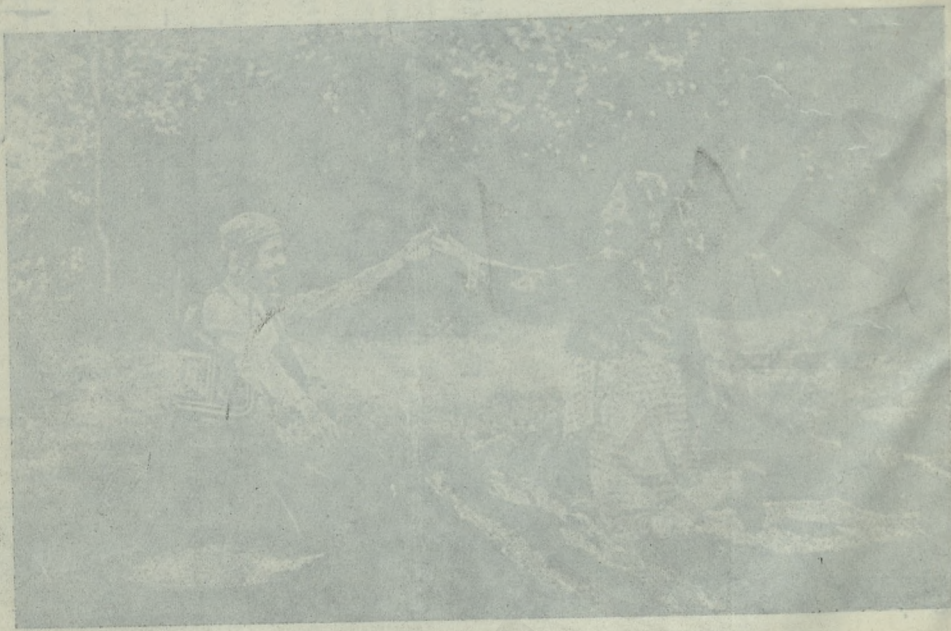
M. T. A. T. A. G. DİREKTÖRLÜĞÜ	
R E S İ M A N E	
Tüsk rapor NO 1052	ARŞİV NO. 42/E II
Raporu yazan E. LAHN	Ala Bilgi Komisyon
Yer Çorum	Kopya yapan H. sel
Mevki "	Kontrol
Yapan E. LAHN	B. Bessam
Tarih 25. 3. 1940	Direktör

Yazısı : 24 üncü Sayı 725 inci Sayfada

Yazısı, güfte ve notası beşinci sayımızın 19 uncu sahifesinde :

1 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden — Çorumlu : Sayı 25

2 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden — Çorumlu : Sayı 25

Yazısı, güfte ve notası beşinci sayımızın 19 uncu sahifesinde :

3 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden — Çorumlu : Sayı 25

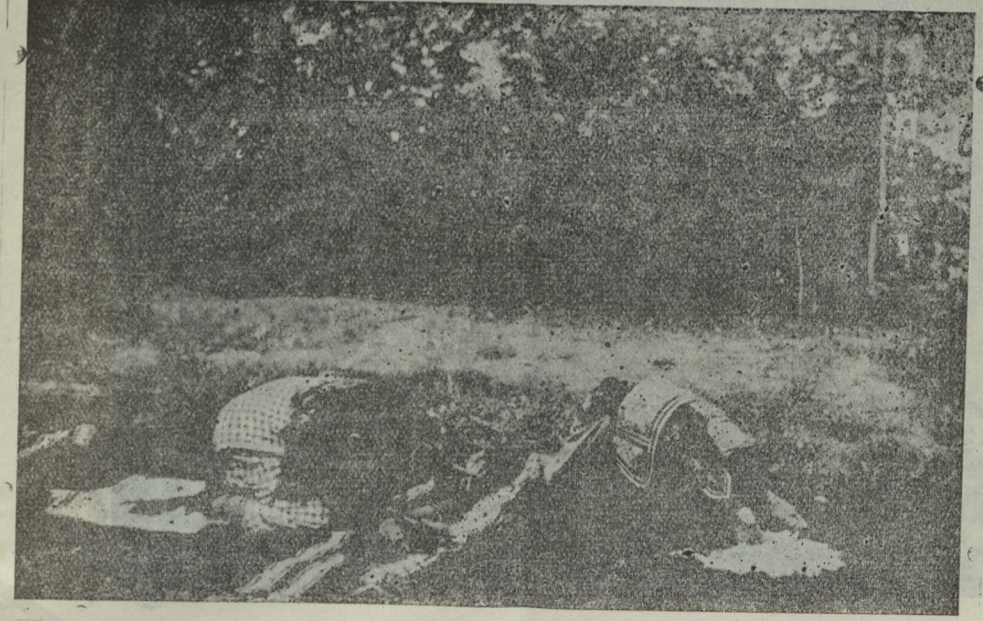
4 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden — Çorumlu : Sayı 25

Yazısı, güfte ve notası beşinci sayımızın 19 uncu sahifesinde :

3 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden
— Çorumlu : Sayı 25

Yazısı, güfte ve notası beşinci sayımızın 19 uncu sahifesinde :

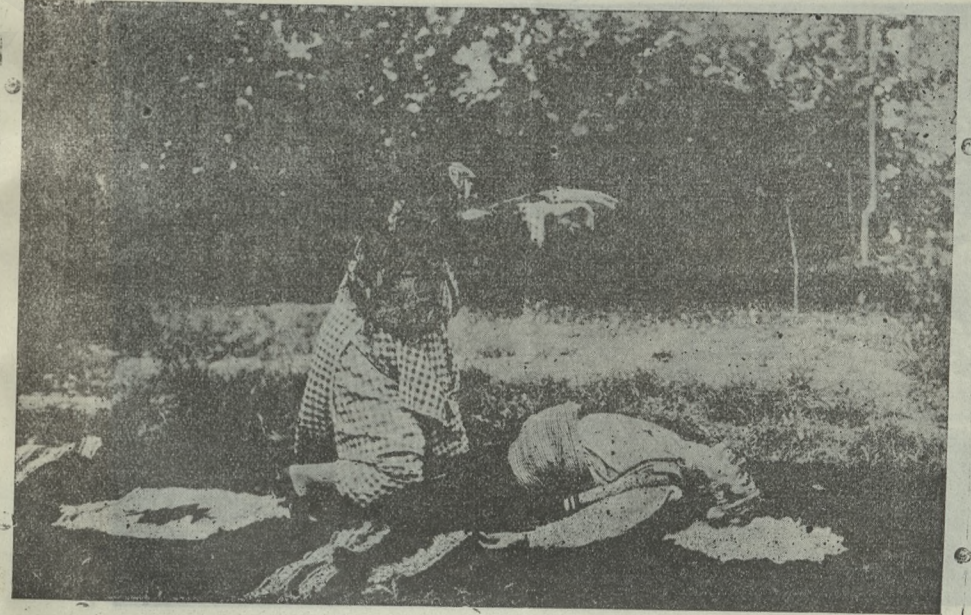

5 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden

— Çorumlu : Sayı 25

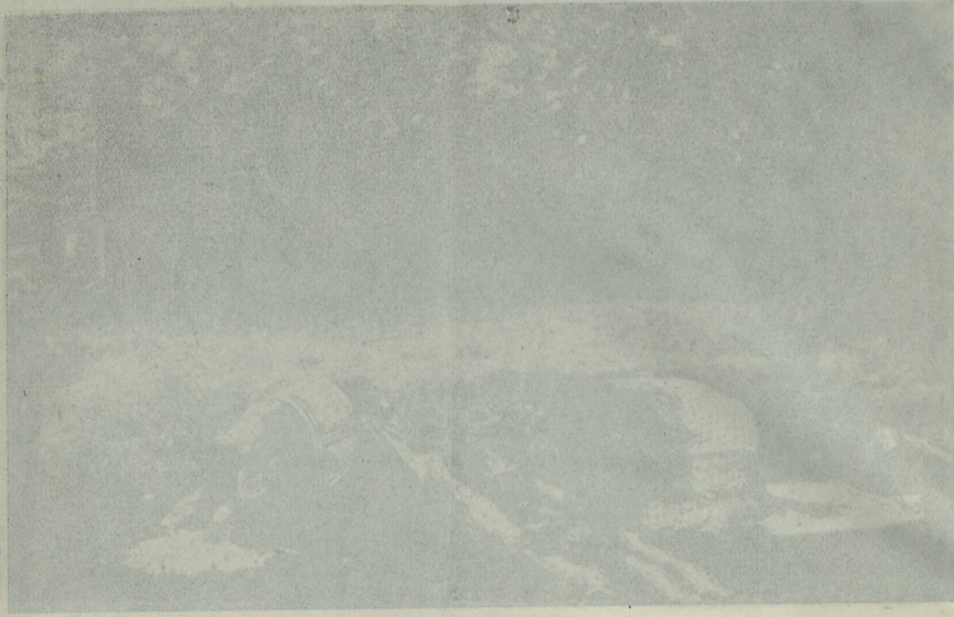
4 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden
— Çorumlu : Sayı 25

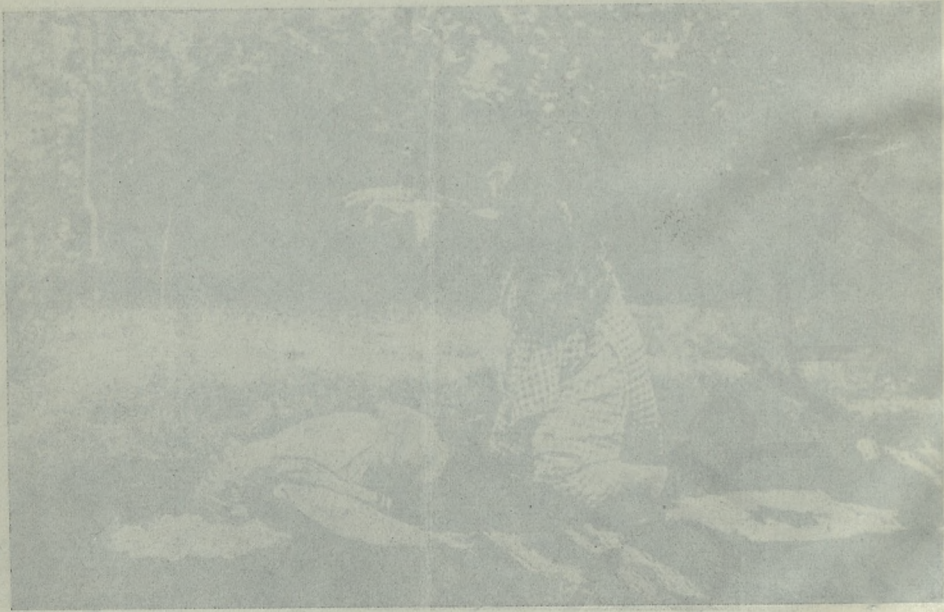
6 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden

— Çorumlu : Sayı 25

Yazısı, güfte ve notası beşinci sayımızın 19 uncu sahifesinde :

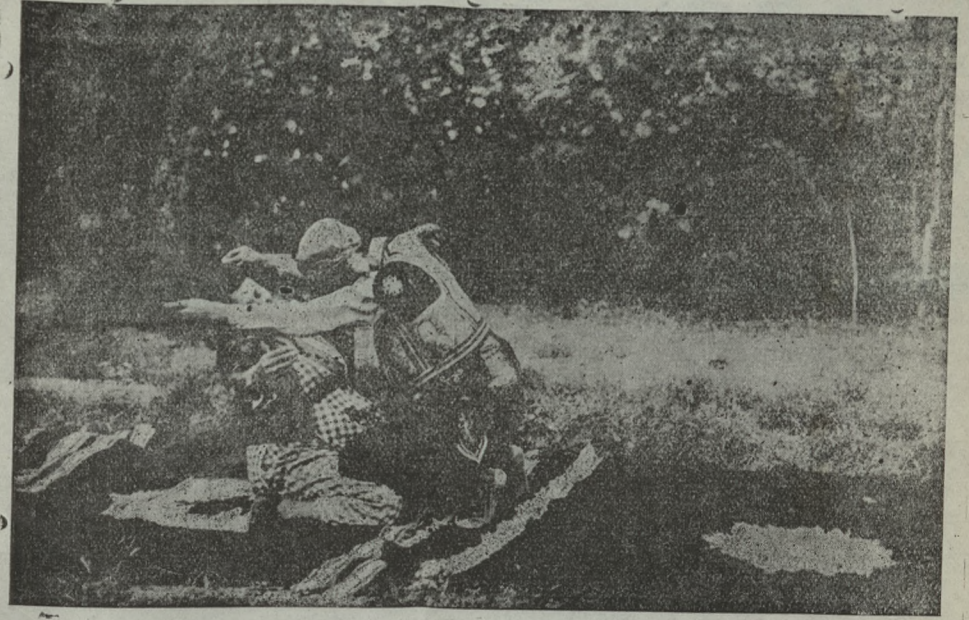

2 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden
— Çorumlu : Sayı 25

6 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden
— Çorumlu : Sayı 25

Yazısı, güfte ve notası beşinci sayımızın 19 uncu sahifesinde :

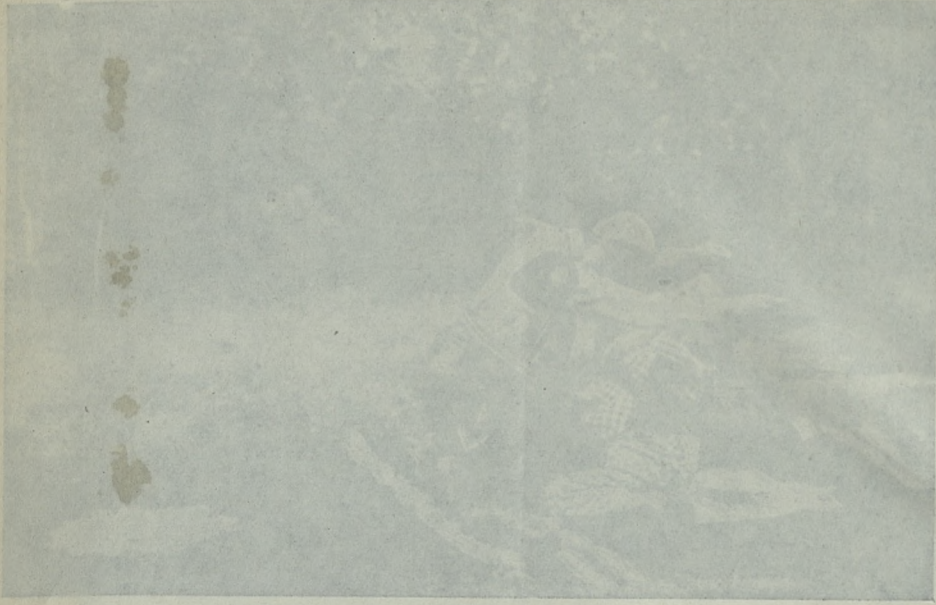

8 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden
— Çorumlu : Sayı 25

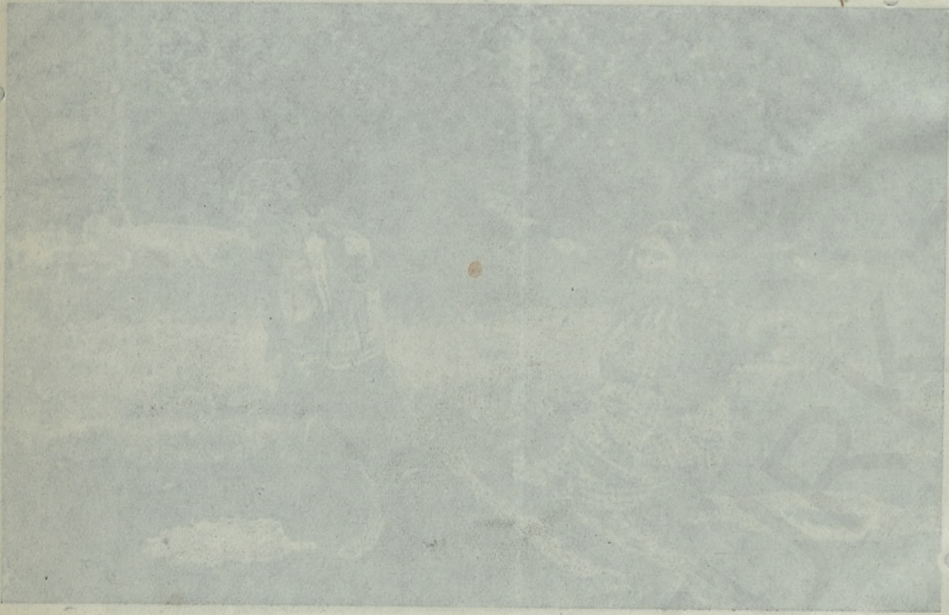

7 — Çorum : Hürünü oyunu figürlerinden
— Çorumlu : Sayı 25

Yazısı Gülte ve notası beşinci sayımızın 19 uncu sayfasında :

87-Çorum Hürnün oyunu figürlerinden
— Çorum : Sayı 25

7-Çorum Hürnün oyunu figürlerinden
— Çorum : Sayı 25

ÇORUMLU

Çorum alkevi Dil, Tarih ve
Edebiyat komitesi çıkarır

YIL : 3 SAYI : 26

1 EYLÜL 1940

Basıldığı yer : Çorum Vilâyet Matbaası